

KOLOZSVÁRI KOZLONY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacsor 452 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelben.
{ Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik. }

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, július 15-kén 1862.

(D) Figyelemmel kísértük azon kiegyenlítésre hajló mozzanatokot, melyeknek a mult hetekben miniszterialis körökben s centralista lapoknál nyomaira akadunk; ha azonban a későbbi nyilatkozatokat figyelembe vesszük, úgy látjuk, hogy centralista körökben az időmérő még nem érte el a jogmértánylást azon hőfokát, melyhez a mi alkotmányos érdekeink hozzá szoktak.

Ha a „Sürgöny“ hire szerint megemlíthetjük, hogy az államminiszter ur nagyon megilletődött hangon nyilatkoztatta volt ki az államtanácsban, hogy ők a magyar viszály kiegyenlítését szívókból óhajták: úgy most ugyanezen lap s a többi lapok egyiránt feltűnő ellentétképp közlik az államminiszternek egészen ellenkező hangját azon vitatkozás alkalmával, midőn a „Concordia-egylet“ az iránti kérelme tárgyaltatt az államtanácsban, mely szerint az ellentéllenzéki hírlapírók megkegyelmeztetése iránt az államtanács lenne közbenjáró.

Ez alkalommal az államminiszter az uralkodónak nagyszerű kegyelmi tényeit idézván fel, és kikeléssel hivatkozott 1849-re, midőn a monarchiának egy része az uralkodót trónvesztettnek nyilvánította. Ha valjon az ily felhívások időszertei voltak-e most, midőn keleten gyulad az forradalom, midőn nyugaton az olasz cselekvési párt expeditiora készül, midőn az orosz és porosz elismerik a koronás forradalom vívmányait Olaszországban, mely vívmányok egyes egyedül Ausztria külpolitikáját s érdekeit segítik? Ideje-e oly emlékezetekkel csökkenteni a kelő bizodalmat, melyek egyszersmind véres visszatorlások történelmével vannak összekötve? Ezen kérdést teheti fel mindenki, annyival inkább pedig, mert tudva van, hogy a debreczeni függetlenségi nyilatkozat nem a nemzet közvéleményéből folyt ki, annak alapja két vetélkedő forradalmi főnök közt a hatalmi féltékenység vala.

Nagyon kár felszakgatni ama hegedő sebeket. Azon napok emlékezete a történelemé, a napi politikának nincs köze többé ahoz 1860 october 20-kán, midőn az uralkodó fölség a feledés fátyolát vetvén a multa, kimondá a magyar királyság integritásának és os jogainak restitutioját.

Akár mennyire igyekeztek később a Verwirkolási elmélete által az uralkodó fölség magas elhatározását elmagyarázni: mi nem fogjuk elfeledni, hogy még akkor is, midőn a vármegyék igen ellenzéki magatartása miatt az uralkodó fölség egy kemény és szigorú fulminatoriumot küldött a megyékre, még akkor is határozottan kimondá ő felsége, hogy végcélja a magyar ősi alkotmányt teljesen visszaállítani.

Ő Felségének 1861 n. b. asszonyhava 16-kán a magyar megyékhez intézett leiratában szóról szóra ezen tétel áll:

„S ha talán ezek miatt az országgyűlésnek általunk legőszintebben óhajtott megnyitása ismét elhalasztatnék, miáltal a legfontosabb s legűzögű kérdéseknek nemcsak Magyarországunk, de egész birodalmunk érdekében fekvő megoldása, s az ősi alkotmányunk egész kiterjedésébeni visszaállítása újra sajnálandó késedelmet szenvedne. stb.“

Igy nyilatkozott az uralkodó fölség 1861. elején, tudjuk azután hogyan tették az ezt követett februári eszmék sikertelenné az országgyűlést, melynek pedig ama leiratban ő Felsége a sikerre oly örvendős kilátást engedett. Annyi bizonyos, hogy ama fölségi leirat irányja sokkal biztosabban vezetne a kiegyenlítés őszintén óhajtott céljához, mint az 1849-iki mindkét oldalon érzett igen kinos sebek felszakgatása. Különben is annál hibásabb az ily felhívás, mert minden legitim érzésű osztrák és magyar csak örvendhet azon, hogy a függetlenségi nyilatkozatról híres debreczeni 1849-iki gyűlést, az 1861-ki országgyűlést, minden neki tulajdonított ellenzéki hangulata dacára desavoualta, midőn ott az uralkodó fölség jogát mindenki elismerte, s csak az ország törvényeinek éppen ezen joggal összekapcsolt visszaállítását kívánta.

Feltűnik azonban előttünk, hogy éppen az államminiszter főnebbi nyilatkozatával egyidejűleg Magyarország kancellárja Esztergamban határozot-

tan biztosítá a jelenlevőket, hogy ő Felsége szereti a magyart, ő Felsége a legelső magyar ember, a kancellár a kibékülésre nézve biztos jövőt ígér, s magasztalja a herceg primás politikai magatartását, éppen akkor, midőn az államtanácsban kérelmetlen szigort mutat az államminiszter azon elítelt publicistikai írók irányában, kik ellen a feladott vádak közt, a mint emlékezünk, fontos helyet foglalt az is, hogy a herceg primásnak a magyar alkotmányosság mellett tett védíratát pártolák.

Ki nem látja itt át a magyar kormányférfiak, és az államminiszter közötti antagonizmust? És csodálkozunk-e most, ha a magyar kormány orgánja az „Ung. Nachrichten“ azt írja, hogy a magyar ügy ki fog egyenlített az államminiszterrel vagy akár nélkülé!

És valóban azon visszaeső hangulatot, melyet az államminiszternek 1849-re vonatkozó felhívása bolygatott fel, nagyon paralysálják ama hírek, melyek a magyar kancellár működéséről származnak.

A „Wanderer“ írja, hogy a kancellár célja a Verwirkolás theoriájával szemben a jogfolytonosság elvét határozottan újból kimondatni, s ugyan egyidőben nyíltan és részletesen kijelölni azon pontokat, melyeken a monarchia érdekében, mulhatlanul változtatni kell. Ezen változtatásokat formulálni nem célja a kancellárnak, csak oda kíván hatni, hogy az országgyűlés teljes nyugodtsággal tanácskozhassék, s éppen ezért egyelőre nem fogják kívánni, hogy az országgyűlés elismerje a februári alkotmányt, s követeket küldjön a Reichsrathba. Ezen országgyűlés összehívására nézve azon reményben vannak, hogy a vármegyék nem fogják megtagadni az újabb választást, s valószínűleg a mult országgyűlés tagjai fognak legnagyobb részint újból megválasztatni, kik a mult országgyűlés feloszlátása elleni óvásukat újból megteendik, s azután mindjárt az uralkodás által kijelölt kérdések tárgyalásához fognak.

A „Wanderer“ ezen közlésében azt is kiemeli, hogy ezen nézetek ellenében Deák-nak sincs semmi ellenvetése. A magyar lapok azonban a „Wanderer“ említett közlését az utolsó tétel nélkül reprodukálják, a miből azt sejtethetjük, hogy a főnebbi eljárási programban Deák-nak nincsen része, s alkalmasint a „Wanderer“ értesítőjénél is ez csak fölvetés.

A „Wanderer“ főnebbi értesítésére a „Donau Zeitung“ is megteszi észrevételeit, melyből már világosabban átlátható, hogy ezen félhivatalos lap hogyan képzei a kiegyenlítés lehetőségét. Ezen lap csak akkor vár az országgyűléstől üdvös működést, ha a közvélemény az országban az 1848-iki törvények primitív revisioja mellett álland. Csak hogy itt az a kérdés, ki fogja és miből elhatározhatni a közvélemény illetén állását? Kivált, midőn a „Donau Zeit.“ lehetetlennek nyilvánítja azt, hogy Magyarország a birodalmi tanácsban megjelenéstől fölmentessék, mert ez — ezen lap szerint — megsemmisítene az alkotmányt — természetesen az osztrák alkotmányt érve. Ennek folytán a lap nézete odamegy ki, hogy a magyarok egyszer menjenek be a Reichsrathba, s ott változtassák meg együttesen a februári alkotmány azon pontjait, melyek a magyar alkotmányosságba ütköznek. E szerint tehát az édes békehangok után újból a régi hírok zengenek, habár a „Donau Ztg.“ ezen cikke végén megint kiengesztelőleg szól, s némely nézeteit feladja, arra buzdítván minket, hogy „beszéljünk s ne hallgassunk, mert talán létezhetik a magyaroknál valamely kiegyezési mód, melyet a „Donau Zeitung“ is mint ilyest ismerhetne el.“

Létezik valóban nálunk eszme, mely a kiegyezkedést a birodalmi javára oldhatná meg, ez pedig alkotmányosságunk teljes restitutiojának eszméje, mely minket a „pragmatica sanctio“ alapján fogna arra kötelezni, hogy a trónt és a közös birodalmat pénzünkkel, vérünkkel, fegyverünkkel hiven védelmezzük.

És hisszük, hogy gróf Forgách-nak oka volt arra, hogy az uralkodó fölségnek a magyarok irányában jó indulatát hirdesse, s ha az „Ung. Nach-

richten“-nek is oka volt hirdetni azt, hogy a kiegyezkedés meg fog történni Schmerling ur nélkül is, úgy valószínű, hogy a magyarok eltalálják azon kiegyezkedési módokat, melyek ha tán a „Donau Zeitung“ nem is, de a monarchia fejét megnyugtatóndják, s a kölcsönös bizalmat és ragaszkodást, s ezzel a trón erejét biztosítják.

Mialatt a centralista lapok és férfiak a főnebb jelezett módon fordítják felénk politikájuk távcsövének most egyik, majd másik felét, hogy így most igen távol, majd nagyon közel láthassuk őket, holott valódiilag szinte csak egy helyütt állanak: az alatt a bécsi szabadelvűbb sajtó is kezd mélyebben ereszkedni kérdéseink vitatásába; nem félve attól, hogy éppen e miatt csak most égette meg a kása a szájakat, s e kérdés már csaknem mindnyájukat fogásra és bőjtre juttatá; de ilyen a meggyőződés: Copernik a börtön fenekén s rablánczain is csak azt mondá, a miért börtönre vettetett, és valóban hogy a föld forog, ma már senki sem hozza azt kétségbe.

A ma vett lapok közt a „N. Nachr.“ szól a kérdéshez, s „Esetről esetre“ című cikkje alatt következő figyelemreméltó elmélkedést hoz.

„Ha a hegy nem akar a profétához menni, úgy a profétának kell ahhoz mennie. A magyar országgyűlés nem fogadva el a Verwirkolási elméletét, a „Donau Ztg.“ kénytelen a Deák feliratába bocsátkozni. Ő megette ezt, s a felirat és az 1848-iki törvények feletti tanulmánya ezen két kérdéshez vezette őt: Mit ért Magyarország a „közös ügyek“ alatt? és ezen ügyek esetről esetre hogyan tárgyalatának a többi népekkel? Valóban ezen kérdések kiválólag képezik a dolg magvát, s ezeknek megoldása nemcsak mellőzhetlen előfeltétele az 1848-iki törvények revisiojának, de kiválólag ezen megoldástól függ, ha valjon és minő alakban lehet egy alkotmányos ösztormányzás jövője Ausztriában?“

A „N. Nachr.“ írja sajnálkozását fejezi ki, hogy ezen fontos kérdéseket miért nem intézte a kormány a mult pesti országgyűléshez. Ha a Deák feliratára határozott propositio-kat küldöttek volna le az országgyűléshez, az 1848-iki törvények revisiojára nézve, akkor az országgyűlés épp oly határozott ellenindítvánnyal lett volna kénytelen fellépni, s a kiegyenlítés útja feltalálható lett volna. Az 1848-iki törvények III. cikke Magyarország personal unioját biztosítván: „ha Bécsben doctrinair módon Magyarország egész állam- és alkotmányjogát tagadták, akkor Pesten minden előtt kellett védeni a jogfolytonosságot, és a jogállapotot, s ezen jogellentéteknek nem lehetett politikai eredménye.“

A tavalyi országgyűlés kimondá, hogy kész esetről esetre a birodalmi ügyek felett a többi tartományok képviselével tanácskozni, s Bécsben azon nagy politikai hibát követték el, hogy ez ajánlatra mit sem feleltek; s pedig ez nem kevesebbet tartalmazott, mint az első érintkezési pontot az 1848-iki törvényeknek a real-unio értelmébeni megoldására nézve. Bécsben ezen real-unio nézve mindent egy csapással akartak elérni, s ezzel széttépték éppen annak lehetőségét, hogy valamit elérhessenek.“

„Mit kell tehát most tenni? — folytatja a „N. N.“ — Azt a mit 1861-ben elmulasztottak. A kormány az ismét országgyűlendő országgyűlés elébe terjesztszen határozott propositio-t az 1848-iki törvények revisiojára nézve. Az 1848-iki törvények alkotmányoszerű revisioját ajánlani annyit tesz, mint azon törvényeket azonnal elismerni. Mi azt hisszük, hogy ez uton, minden elkeserítő elővíták nélkül, a magyar törvényhozás jogfolytonosságát az összes birodalom érdekeivel a leggyakorlatibban kiegyeztetetheti.“

„Az 1848-iki törvényekben a valódi veszély az osztrák államegységre nézve csak három pontban fekszik: a nádor állásában és abban, hogy az ország pénz- és honvédelmi miniszteriumának hatásköre nem volt megállapítva.“

„A magyar országgyűlés nem tagadhatja meg, hogy a főbatalom az ország alkotmánya szerint is csak a királyt illeti, és hogy az országos pénz- és hadügyminiszteriumoknak az összes monarchiát érdeklő hadsereg és pénz ügyekben elkerülhetlen függésben kell állaniok ezen két tárczát vivő központi miniszteriumokhoz; mert Magyarországon senki sem tagadhatja, hogy ezen két ügy a birodalom közügyeinek tekintendők stb. Azonban mi úgy vélekedünk, hogy ezen két birodalmi ügy közös tárgyalása végett a Lajthán innen és tül népképviselőnek egy közös conferentiaja éppen oly szükséges volna, a mennyire az, hogy az elégtévő hatalom ezen két ügyben, ezen összes conferentia irányában tételné felelőssé.“

A főnebbi indítványon lehetetlen nem méltányolnunk azt, hogy ez már a jogfolytonosságra épít, álló törvényeket vesz fel kiegyenlítési alapul, s az ország autonomiáját mind kevésbbé akarja verwirkoltatni.

Azonban az indítvány utolsó tétele azért, hogy az indítványozott conferentia-nak oly hatáskört tulajdonít, mely szerint az elégtévő hatalom nekik fele-

lős legyen a kikötött ügyekben: szinte csak oda-megy, mint az államtanács eszméje. — Nem látjuk még idejét, hogy e kérdés felett tüzetesebb vitafokozást kezdjünk.

Szamosújvár, július 3. 1862.

Hogy a jelen nyomasztó körülmények között is a jó hivatalnok, ha erős akarattal bír, s a közjó iránti buzgalom hevíti keblét, sok jót és hasznos tehet: fényesen igazolja e város köztisztviselőiben álló főbírájának László Antal urnak erélyes tevékenysége, ki a legnehezebb körülmények között is — tenger akadályokkal találkozáva utjában — sok oly közhasznú tárgyakat, melyek évek óta rott malaszt gyanánt papíron meghatározva beverték, derék tanácsa közremunkálásával a közelebbi időkben újból föllevenített. Egyebet elhalgatva, csak a város utcáinak kiköveztetését említhetjük meg, mely noha már két év előtt határozatilag ki-lőn mondván a közgyűlés által, mostanáig egyetlen lépéssel sem mozdítottat elő. Főbíró ur erélyes tevékenységének köszönhetjük, hogy a kikövezés ötletéből szükségelt mérnöki munkálatok a leggyorsabban a napokban bevégeztek, s ma-holnap a földásások, vízvezetések lehetnek legalább egy-utazát kikövezve láthatni. Továbbá ugyancsak a főbíró ur és tanács erélyesen sürgetik a városnak a főpiacon levő még 1855-ben leégett s az óta romban álló középtületének újból felépítését, mi nagyban fogja emelni a piac díszét. Hasonlólag czélba van véve a város egy igen szép terjedelmű rétjének, melyet egy itteni polgár évek óta pocskáron bir haszonbérben, sétatérre átalakítása, s mint halljuk éppen most van a tanácsnál tárgyalás alatt a reánk nézve annyira életkérdéssé vált örményüspökség restaurálásának kérdése is. Reméljük, hogy ez is szerencsés megoldást nyerend ide lent színtúgy, mint felsőbb helyen; mert képzelné se tudjuk, hogy midőn minden vallásfelekezet saját egyházi főnökkel bir, az izraelitákat sem véve ki, miért kellessék csupán az örmény szertartás híveinek tulajdon felekezeti egyházi előjárókat nélkülözni. Szűnyit visszaszavazó levén olyan főpásztor által kormányoztatni, ki sem az örmény nyelvnek, sem a rítusnak birtokában nincsen. Ohajtandó volna, hogy a tanács vegye tekintetbe az összes polgárságnak még egy más, már a régebbi időkben is többször nyílvánult, most újból föllevenített élelő ohajtását is: egy második gyógyszer-tár felállíthatása iránt, s eszközölje ki, hogy az minél előbb életbe léptetessék; mert bizony be kell vallanunk, hogy egyetlen gyógyszer-tár a keblű s vidéki szükségletet nem bírja többé fedezni, s ideje volna már, hogy szüntessék meg az e részben itt uralgó egyeduralmaság, melynek, tekintve a gyógyszer korlátlan árát, mit főleg az oly szerekre nézve, melyeknek ára az árszabályban (taxalis norma) nincs meghatározva, kénye kedve szerint szab meg az illető gyógyszer-ár, sok kesért gyümölcsét kénytetett a polgárság és a vidéki lakosság elnyelni. Szamosújvárnak minden nap szaporodó népessége 5000-re megy, mihez hozzáadva a közel szomszédságban levő Szék városa 6000-re menő lélekszámát és egész Dobokamegyét, hol egyetlen gyógyszer-tár sem levén, a sz. útvárra vannak szorítotva a megye lakosai, lehetetlen be nem látni kiálto szükségét még egy gyógyszer-tárnak. Reméljük azonban, hogy rövid időn e bajon is segítve lesz, s a közjót szíven hordó főbíránk és tanácsunk nem sokáig késend az ez iránti általános kívátnak is eleget tenni, főleg miután mint tudjuk, egy igen jól ké-szült okleveles fiatal gyógyszerész már folyamodott is az engedély kieszakölésért városunkban egy második gyógyszer-tárt nyithatni.

Szinte feledém megemlíteni, hogy a tanács a polgárságon az utcsinálási kötelesség tekintetében könnyítendő, a régi jó szokás szerint jármos ökröket vásároltatott a köz-pénztár költségén, melyek nyáron át közmunkákra szokván használtatni, ősszel árverés útján eladatnak, s rendesen drágábban, mint a hogy vásároltatnak; a pénztárnak tehát semmi rövidség sem okoztatik ez intézkedéssel, míg más részről a lakosság nagymértékben könnyítve van a közterhek hordozásában. Végre figyelmet érdemel azon körülmény is, hogy a tanács erélyesen munkálkodik kieszakölésén annak, hogy a Kolozsvárról Dézsra vezető országút, mely jelenleg városunkon kívül vonul el, a városba behozassék. Ez érdemben sok lépés tétetett már a régebbi időkben is, de mind sikertelenül; adná Isten, hogy e kieszakíthatatlan hasznosságú terv létesüljön minél előbb, s magasabb helyen akadályokba ne ütközzék.

S. V.

Edécs, július 13-án 1862.

Erdély főkörmányzója gróf Crenneville Lajos ő nmlga tegnap délután 2 órakor lépte át megyénk határát, a határ-pontnál b. szolnokmegyei főispáni helyettes m. Pataki Dániel ur fogadta; ő nmlga megköszöné s örömet nyilvánítá a felett, hogy a kormányzása alatti megyébe ért. Három óra után Bethlenhez ért, hol a bid irányában felállított díszkapunál ev. ref. hitközség Csűrös tartott gyönyörű üdvözlő beszédet, a melyben azon ohajtását s meggyőződését fejezte ki, hogy ő nmlga azon bizodalmat, melylyel iránta a hon minden lakói viseltetnek, alatt fent a hon javára érvényesítendi; azután g. e. h. e. beszélt román nyelven; 4 óra után Rettég mező-városon hasonlóan fogadta. Egy negyed 6 órakor lépte át ő nagyméltósága Dézsavárosa határát, hol főhadnagy P. J. egy tanácsossal jött elébe, azután egy díszes lovas csapat. Ágyuszó adá hírül a lakosoknak az érkezést, a nagy díszszel ki-állított díszkapun át haladva zöldágokból készített fál sorok s a zászlókkal kiállott czéhek díszes sora közt szállásra ért, a köz- és nyilvános épületeket lobogók ékesíték, megér-kezése után mindjárt a különböző testületek tisztelgéseit fo-gadta u. m. a közigazgatási, törvénykezési tisztviselőket, a tanácsot stb. stb. A tisztés nevében tisztelbeli jegyző P. F. a következő beszédet tartá:

Nemes Belső Szolnokmegye ideiglenes tisztikarának van szerencséje Erdély főkörmányzójának tisztelkedni. És ez üdvözlő több mint szokásos szertartás, egy a szív mélyéből fakadó tisztel azon férfi iránt, ki a mostani helyzet és politikai viszonyok között is úgy tudá vezérteni a haza kormányzatát, hogy a közvéleményt meg-

nyerte, s midőn ezen magas érdemeiért éljent kiáltunk, ehez azon forró ohajtás járul, vajha nagyméltóságod lehetne, ki a hazai élet hullám hánját az alkotmányos élet medrébe terelhetné, s a haza reményének teljesülését esz-közölhetné.

Hazánk népe monarchicus érzelmű volt mindig, tisztelte fejedelmét, mint a törvények őrt és végrehajtóját; de egyszersmind alkotmányos érzelmű is, egy oly alkotmány ohajtásának tárgya, mely mindenkire, nemzetiségre, vallásra, osztályra való tekintet nélkül egyaránt kiterjessze áldását, melynek oltalma alatt a szabadság renddel párosuljon, s véde legyen a fejedelem személye s a törvény szentsége.

Azon reményben ajánlottuk fel szolgálatainkat jelen ideiglenes rendszer alatt is a hazának és fejedelmének, hogy ezen ohajtásunk teljesülését érdem, miről felséges fejedelmünk biztosított az oct. 20-ki diplomában. Megvagyunk győződve, hogy főkörmányzónk is ez ohajtás érvényesítésére munkál, e hitben élve, e reményről lelkesülve kiáltjuk, hogy Erdély főkörmányzója gróf Crenneville Lajos ő nagyméltósága éljen!!!

Ő nagyméltósága, mint e beszéd előtt örömet nyilvánítá a felett, hogy hivatalos utazása végpontján is ily szíves fogadtatásban részesült magyar nyelven, a beszédre azonban németül felelt, és pedig hosszasanban. Elismeréssel nyilatkozott e tisztikar buzgalma felől, megemlíté, hogy mindig több alkalom nyílt, s nagyobbkoré is a hivatali munkásságának, s rövid időn a közvélemény is nyilatkozhatik; összegyűltnek a megyei választmányok, az országgyűlés s a függő kérdések helyes megoldásán munkálni alkalom lesz.

Ezután a tanács tve tisztelgését, főjegyző B. I. szónokolt, alkalmasszeri beszédére ő nagyméltósága hasonlóan felelt.

Estve a város fényesen ki volt világítva, különösen a középtületek.

Ma július 13-án vasárnap ő nagyméltósága templomba ment, azután a megyeházához jött; mindent a legnagyobb figyelemmel a legkisebb aprólékosággal megvizsgálta, az ügy-kezelésről közelebbi szemlét tartott; foglyokat, levéltárakat, hivatalszobákat látogatásával szerencsésíté. Színtúgy meg-vizsgálá a tanácsházát, és a városi ügyek felől magát fel-világosított. Azután a megyezeti megyei kórházat látogató, mely több mint 50 beteget képes befogadni. 11 óra után ő nagyméltósága körülből Szamosújvárra távozott. Délbe a tisztikarnak fényes ebédje volt, melyet a hírneves Salamon zenéje fűszerezett. Pohárköszöntés a népboldogító fejedele-mért ültetett, mi táviróztatott a kormányzónak.

r. l.

Háromszék, július 8-án 1862.

Tudósításaink csaknem mind leverő és kedvetlen hírek-kei balmozdultak.

Valóban sajnálattal kell köztudomásra juttatnom, mi-kepp nálunk kevés idő óta a személy- és vagyonbátorság annyira haladott, hogy a csendes honpolgár saját lakában sincs már biztosítva.

Valami 5-6 tagból álló rablócsapat észrevevén, hogy Csőfalvi Csia Balázs urnál az egyik szolgaleány és a kutyák ninesenek hon, és hogy a házánál nem létezik semmi zaj: folyó hó 2-án este 10 óra után berontottak a nevezett ur laktekire; az istálló előtt alvó kapott legényt annyira összetörték, hogy M. orvos ur csak is 24 órai életet ígért neki; mintán ezen vakmerő merénylet véghezvitet-t, a rablók szabadon vették második gonosz tervük létesíthetni, ugyanis az istállóban bekötve volt két szép csikós kanczát a legjobban felhámozták, és a szin alól ki-vont szekérbe befogták, de a midőn éppen indulandók vol-tak, egyik szolgáló észrevette, hogy a kaput ki akarja egyik gonosztevő nyitni és azonnal zajt ütött, minek követ-keztében a házi ur is felugrott alvó ágyából, a tolvajok pedig zsákmány nélkül odább illantak. Ezen vészre a ha-rangok félrevertettek, a falu fel kelt a tolvajokat üldözendő, de a sütségs miatt nem akadhatott nyomukba. A következő napon, azaz f. hó 23-án ugyanezen „banderium” a Bitai Gyárfás urak udvari tisztjének is elakarta két lovát állítani, de ezen merénylet is megüszült. Folyó hó 4-én este fél-va-lami kovászai egyének csaknem gyilkolási vétkeket követtek el, megvervén az utban talált két becsületes embert. Folyó hó 6-án délután 3 óra tájt Zágóban tűzvész támadván, csaknem az egész falu semmivé lön, mint halljuk, valami 60 darab épület lett a lángok martaléka. A tűzoltásban na-gyon kitüntettek magukat: hazánk lelkes fia Dónáth József ur, ki azon alkalmmal az iskola ügyben ment volt oda, továbbá a helybéli r. kath. pap, ugyiszintén Izsák József és Földes Bálint atyánkfiai stb.; fájdalom! a helyben lakó dultó biztos ur csak a tűz leszakadása után sétált ki kesz-tűs kézzel a helyszínre. A mint halljuk, ezen tűzvész egy kis leányka ügyetlenségének tulajdonítható. Nem mellőzhetni a gonosz tények sorából azt is, miképp f. hó 7-én este egy zabolai egyént a falu között agyonlőtték.

Mi lehet mindezeknek az oka? ... Annyi igaz, hogy a rövid ideig tartott alkotmányos rendszerben az ily esetek megkezdettek volt szűnni, pedig akkor a csendörök sem működtek.

Azt hírlík, hogy az egyes bíróság Orbai székbe is ki akar szállani, és pedig bizonyos okból Zágoba: azt hisz-szük, hogy ezt a mostani kormány sem engedi meg, és a szék is ellene fog mondani, mert ha csakugyan azért száll ki az egyes bíróság, hogy az által a népen könnyítve le-gyen, akkor nem a szék szélire, hanem a lehetőleg a köz-pontra és a szokásos helyre kell állomását tennie.

G. ...

Nyiltér.

E lapok idej 32-dik számában kiadott „Óvás”-omra a 72-dik számban az udvarhelyi ref. egyházmegye nevében jegyző t. Karácson Mózes urtól egy „czáfoat” jelent meg, melyet nem lehet észrevétel nélkül hagynom.

A „czáfoat”-nak az vala czélja, hogy a közvéleményt győznék meg a felől, miként az egyházmegye a sz. udvar-helyi ref. tanoda részére tett örök alapítványa „megtagadása iránti határozathozattal” általam alapítvánul vádoltatik. Ha-

nem e czél nemcsak teljesleg nem, sőt legkevésbé sem ére-tett el.

Mert hát a „czáfoat”-ban foglalt ezen jegyzőkönyvi idézetek: „Kivánná magát papitársaságunk a jelölt iskolá-nak tett erőlcsi kötelezettsége ereje alól fölmentetni”, s e végre „papitársaságunk lehető indokait az ezen teher alól felszabadulhatás iránt rendbeszedve, kezdje és tegye meg a szükséges lépéseket”; nem nyilván mutatják-e a fenforgó alapítvány megtagadásának legalább szándékát?

S hogy ezen szándék régtől létezik ezen egyház-megye némely tagjainál: ennek bizonyosságát több részletes zsinatról idézhetnék fel jeleneteket. Felidézhetnénk pl. ho-gyan akarta vala egykor, tán Mohában, a czáfoló urnak ép-pen nevét hordó fia az etédi egyház 1,400 pfrt alapítványát felmondani? hogyan kérvényeztek máskor éppen a czáfoló ur környezetében lakó iskolamesterek az alapítvány rájok eső része alól föloldoztatásukért? hogyan jöttek megint máskor éppen a czáfoló ur egyházának néhány tagjai a rész-letes zsinat elébe, felmondani az egyházuk által alapított összeget? hogyan kelle ugyanazon egyház ellen közelebbről pert folytatnia az alapítványt a tanodai pénztárnoknak, mikor is — az ügyvédikar dícséretére legyen mondván — az egyház igazságtalan ügyének védőt nemcsak a székelvöl-dő, de Segesváron sem kapott? és hogyan kísértették volt még bizonyos lelkesek, tán — ha jól emlékszem — az új-székelvöl r. zsinat a papság alapítványa visszavonását meg-határozni? S midőn ezen alkalmakkor, ha néhányan „nem ak”-lettünk volna: biz az alapítvány megtagadása iránti szán-dék sokkal korábban válandott határozattá.

De hogy Szolokmai a szándék határozattá is vált: ezt merészem állítani.

Ugyanis tisztán emlékszem, hogy a gyűlés végén, az én kívátnomra, itteni szokás ellen feloszlott tisztázatlau jegyzőkönyvben az 1862-dik év egy említtetett, mint az alapítvány megtagadásának kezdő esztendeje. De ezt fenebbi idézetéből czáfoló ur kihagyta, nem lévén arra czéljához ké-pest szükséges. Egyébiránt — a nélkül, hogy én a t. jegyző ur hitelességét kétségbe vonnám — azt bátran merészem állítani, hogy az oly jegyzőkönyvre, mely nem a gyűlés alatt, hanem azután otthon tisztáztatik, és soha senki-től alá nem iratik, biztosan nem hivatkozhatik senki. Mert — közbevetőleg legyen mondván — hitelesített jegyző-könyvnek csak is azt nevezhetni, mely a megállítást után a gyűlés szétoszlása előtt tisztáztatik, és az elők s jegyző által még ott aláíratik. Ezen eljárásra, ha egyeből nem, a köz szent zsinatokon, melyeket hivatalánál fogva 12 év óta gyakorol, példát láthatott volna a t. jegyző ur.

De hogy a szolokmai r. zsinat tovább ment annak ki-fejezésénél, a mit „kivánná papitársaságunk”: ezt bizonyítja óvásom is. Már pedig, hogy tettem óvást: ezt elismeri, a bőződi r. zsinat megbízásából, t. jegyző ur is. Ugy de hát mi ellen tettem volna én óvást, ha nem lesz vala meghatározva az alapítvány megtagadása? Hisz ez esetben óvásom el nem fogadását nem kényszerült volna a r. zsinat azzal indokolni, hogy azt későn tettem, hanem igen könnyen elémíthetett volna engem azzal, miszerint a jegyzőkönyv általam tán félreértetett, mert oly határozat, a minő ellen óvakodom, nem is létezik. Amde ezt nem tehette a r. zsinat, mint a melynek tagjai előtt az óvás el nem fo-gadására legerősebb volt azon felhozott érv, miszerint „a mit az egész elhatározott, azt egy el nem vonhatják.”

Továbbá czáfoló ur óvásomat nem indokolt-nak nevezi. Ezt csak akkor mondhatni, ha a szóbösségre több súlyt fektetünk, mint egy szabatos rövidséggel kifejezett meg-dönthetlen érvre. Különbözn igaz, hogy én a r. zsinat előtt is csak azzal indokoltam óvásomat, a mivel e lapok 32. szá-mában, hogy t. i. „ezen, az egyházmegye által, saját tag-jait kötelezőleg önkéntesen és örök időre tett, s a köz szent zsinat és a migs. egyházi főtanács által megerősített alapít-vány feltörhetlen levén, azt megtagadni nincs is joga a r. zsinatnak.” És ezen indokolás oly fegyver, melyet meg-ra-gadva, újra meg újra szembe merek állani nemcsak a t. jegyző urral, hanem az egész egyházmegyével is, mert győzelmem kétségtelen,

Hogy pedig óvásomat a gyűlés végén, jegyzőkönyv-olvasáskor tettem, ennek története ez: mintán a szolokmai r. zsinat második délelőtti felmerült az alapítvány ügye, s indítványozottat annak visszavonása, én az ezt szorga-lmazó több — szükség szerint meg is nevezhető — lelkes-társaimnak heves beszédeit előbb végig akartam hallgatni, hogy aztán mindazokra egyszerre tehessem meg ellenér-vételeimet. Azonban a tanácskozást n. t. esperesünk oda te-relé, hogy már köz megállapodás látszott az iránt, miszerint most mondassék ki a hátralékok befizetéseiről kötelezettség, s aztán egy jövő részletes zsinaton elővehetni az alapítvány alól kimenekülhetés kérdését. Ekkor egy valóperes hallga-tóm tanácsot kérdendő kiszólított a tanácskozási terem-ből, és én azon megnyugvással léptem ki, miszerint a megtaga-dás kérdése más gyűlésre van halasztva, tehát fölösleges is most a tárgyhoz szólnom. Kilépésem után alig tartott egy óranegyedig az ülés, s ezen rövid idő alatt a tanácskozás fordulatot vett viszont, és a határozat megszületett rögtön. Azonban ez sem az ebéd folytán, sem a délutáni ülésben tudomásomra nem jutott; hanem másnap korán reggel be-lépén a tanácskozási terembe, ott találtam egyedül egyház-megyénk közigazgatóját t. Köllönte József urat, a ki a kö-vetkező szavakkal figyelmeztetett arra: „a tegnapi határo-zat országos gyalázatot von tractusunkra.” Én bámulva kér-dém: „minő határozat?” S erre azt felelé: „az, melyben a kollégiumnak tett alapítvány meg van tagadva.” Melyet én nem akarék elhinni, de az asztalon fekvő jegyzőkönyvet megnézők ketten a t. igazgató urral, s fájdalommal győző-dtem meg állítása igaz voltáról. Ekkor a csak hamar meg-nyílt zárulásban a jegyzőkönyv olvasása közben tettem óvást, melyet ott senki sem pártolt. Felhivom e részben tanuul t. Köllönte urat, avagy nem így volt e mind ez?

Végre t. jegyző rám vonatkozó azon végső állításának, „hogy én nem engedtem magamat az áldozat-tévők közé soroztatni”; megczáfolhatása végett szer-enységemet kell megtagadnom, midőn nem hallgathatom el, hogy én mikor példásan véget 1856. a nagygalambfalvi r. zsinaton bemutattam egyházam híveinek a sz. udvarhelyi

ref. tanoda részére tett s m. e. 8,000 pfrtra menő örök alapítványát, akkor már csekély tehetségemhez képest 100 pfrinról szóló kötelelem átadtam volt az irt tanodának. És éppen ezért mikor a r. zsinat saját tagjaira kimerít az évenkénti jövedelemhez arányosított mennyiségeket, kiróvott akkor az udvarhelyi egyik-egyik papra is 6 pfrtot; de egy szersmind azt is kimondotta, hogy ennek fizetésével csak a mostani papok hivatali utódai kötelesek, minthogy a mostaniak egyebéiről terhebb kötelezettséget vállaltak magukra, mint az egyházmegye többi papjai. És ez igen is méltányos eljárása volt a r. zsinatnak, mert míg ők csak hivataluk tartamára kötelesek fizetni évenként a kiszabott mennyiséget: addig én nemcsak a 6 pfrtot fizetem minden évre, hanem azonkívül, hogy itteni paposkodásom megszűnével ezt hivatali utódom is fizetendő, mégis az alapítottam 100 pfrt tőke — ha ezt le nem törleszthetem — családomra nehezülend. Ezen parányi áldozatot nyilvánosságra hozni, ha a t. jegyző ur a dolognak mystifikálása által rá nem kényszerít, nem fogtam volna soha; mert valamint hirdetem és tölem kitelhetőleg teljesíteni is kívánom mindig az apostol eme parancsát: „a szentek szükségére adakozó legyetek“; ugy szentlét megtartom József eme szavait is: ne tudja balkezed, mit cselekszik jobbkezed. Máté VI. 3.

Észrevételeimet bezárom ezzel: vajha a bűzödi r. zsinat ama „czáfolat“ helyett nekem és óvakodó társaimnak egy ilyen határozattal felelt volna: „a Szolokmában néhány papársaink ingerültsége miatt keletkezett, s a sz. udvarhelyi ref. tanoda részére tett örök alapítvány megtagadását tartalmazó azon határozatot, mely a nevelés szent ügye iránti részvételemségünk tanúsítván, egész egyházmegyénkire a közvélemény méltó kárholatását vona, ezenel megsemmisítjük; és minazokat, a kik valaha ezen ügy is feltörhetően örök alapítvány visszavonását még csak meg is kísérték, nem tartjuk többé papárságunk méltó tagjainak.“

Baczoni Ádám, s. k.
sz. udvarhelyi ev. ref. lelkész.

KÜLÖNFÉLÉK.

— (Necrológ.) Dézsfalvi Pataki Elek maga, egy közlebről elhalt testvére, Sándor gyermekei: Klára, Sigmond István és Amália özvegy Csegezi Sándorné, László és Elek s hozzájuk tartozók nevében szomorúan jelenti szeretett testvére királyi főkegyelmségi iktató és az unitariások kolozsvári főtanodája egyik felügyelő gondnoka Dézsfalvi Pataki József nek f. h. 11-én délutáni hatodik órákor, 66 éves korában agyszélhűdés következtében, kilencz napi szenvedés után történt kimentését. A boldogulnak földi része f. h. 13-án délutáni 4 órákor fog egy felelt tartandó könyörgés után piaczori 454. sz. alatt levő szállásáról egész csendben a köztemetőben elhelyeztetni. Kolozsvárt, július 11-én 1862.

— A „Herm. Ztg.“ azon állításukat, hogy a magyar közvélemény egy legfelsőbb kéziratot vár, melyet mi báró Vay nevével hoztuk kapcsolatba, de ki nem fejezhetve, hogy mi éppen nem egy kanczellár kinevezését értettük az alatt, a mit végre is egy pár „s a többivel“ kelle kifejeznünk — ezt mondjuk, a „H. Ztg.“ illusiának nevezi. Győződ-jék meg a „H. Ztg.“, hogy a magyar óhajásra nézve nem élünk illusióban; hogy Schmid ur nem óhajit egy magyar miniszteriumot, azt jól tudjuk ha nem mondja is; de azt is tudjuk, hogy a bécsi lapok nagy része csak ebben látja a kérdés megoldásának kulcsát, azt pedig még bizonyosabban tudjuk, hogy a magyar közvélemény ezen szentesített intézményén csüg, és nagy illusióban van a „H. Ztg.“ ha rólnak egyebet hiszen; s reméljük és úgy látjuk, hogy alkotmányosságunk restitutiojához hamarabb eljutunk, mint azt a „H. Ztg.“ és társai képzelnék.

— A „Wanderer“ hítelei forrásból az iránt értesül, miképp a főkegyelmségi semmiesetre sem gondol arra, hogy pozitív programmal lépjen a közlebbi országgyűlés elé, hanem szándoka, ellentétben az „eljárásai“ elmélettel, a jogfolytonosságot teljes elismerésre hozni, egyuttal azonban részletesen kijelölni azon pontokat, melyekre nézve az eddigi törvények megváltoztatása, a birodalom érdekében szükséges. Ezen változtatási formulázás legalább egyelőre nem fog megkísérletet, és a törvények csak oda fog irányoztatni, hogy az országgyűlés nyugodt tárgyalás alá vegye a kijelölendő összeállítású pontokat; ennél fogva ahhoz a februári alkotmány és a birodalmi tanácsbani megjelenés végett se fogja egyelőre felszólítás intézetet.

— Remény van hozzá, hogy az alakítandó pesti állatkert két orszolán birtokába jut. A góthai hercegnő nevezetesen közlebb keleti utjából két orszolánt hozott, melyeket a frankfurti állatkertnek szánt, de miután ott már ily példányok vannak, most ez adományt másfelé akarja fordítani. Most tehát felszólítás ment a hercegnőhöz, hogy adományával a pesti állatkertet kegyeskedjék gyarapítani; s a felszólítás sikerét annyival inkább reméljük, mivel a hercegnő férje egyike a legelső magyarországi földbirtokosoknak.

— Batthyányi Julia grófnő lelkes nyiltlevelet intéz a „M. S.“ szerkesztőjéhez, felhíván a közönséget a budai népszínház érdemlett pártolására és látogatására; egyuttal a nemes grófnő 2000 frtot adományoz az említett népszínház támogatására. — Vajha a lelkes föl hívás ne hangozzék el eredmény nélkül.

— A „Le National“ című lapban olvassuk: „Sokat panaszkodnak mostanság az odesszai gabonakivitel hanyatlásáért, mióta a dunai fejedelemségek Magyarország, stb. e tekintetben Odesszával versenyezni kezd. Midenekfelett félnek a Bánábtól, az Adriához vezetőnek vaspálya hatásától.“

— Kaffában megtalálták Dante „Pokol“ című világ-hírű költeményéből a 35 dik ének kéziratát.

— Midőn közlebből Garibaldi Palermóban oly határtalan lelkesültséggel fogadtatott, többek közt egy leányka járult hozzá egy kedves kis madárkával, mely egyetlen kincsét képezte, s melyet a szavakkal nyujtott oda: „Fogadjia, tábornok ur, e madárkát, mely nekem oly igen kedves!“ A tábornok arcán leirbatlan megatottság kifejezése

nyilvánult, elfogadta a szende leányka ajándékát, s e szavakkal adta vissza: „Köszönöm, gyermekem, ápolásodra bízom míg Rómából és Velencéből visszajövök.“

— Bulyóvszki és Rózsági előfizetési felhívást küldnek szét „Gombostű“, vagy a mint ugyan ezen felhívás végén a kiadói felszólításban íratik: „Gombos tű“ című hűlgynaptárra. A július végeig beküldendő előfizetési ár 1 forint.

— Szini Károly és Kövér Lajos „Diogenes“ című humoristikai lapot adnak ki. A mint mutatványlapjából látjuk, Diogenes szájával akarja századunkat lezckézni, Nem tudjuk hogyan fog a görög cinikus hordójában nyugodni Bolond Miska fitykőse és Kakas Márton kukorikolási miatt. Előfizetési ára havonként 50 kr. Az előfizetés Pestre id. Poldini Ede nyomdatulajdonoshoz küldendő.

— A románok irodalmi és köznevelődési egylete e hó utolsó napjaiban fogja tartani közgyűlését Brassóban, mely alkalommal román ipar- és gazdasági terményezikkek tárlata is fog rendeztetni. A brassói román hűlgyek már régóta szorgalmatoskodnak, hogy a tárlaton sajátkezt készítményeik is szerepelhessenek. Reméljük, hogy annak idejében az eredmény fölől értesítést leszünk szerencsések nyerni Brassóból.

— A bécsi lapok igen rossz néven veszik a triesztiek-től, hogy míg a magyarokat szives örömmel, s üdvözlésekkel fogadták, addig a bécsiek majd megfagytak a hideg fogadtatástól. — A „Wanderer“-nek azt írják Triesztből, hogy az ott lakó németek tökéletesen egy huron pendülnek az olaszokkal. Míg a bécsiek a városban voltak, alig lehetett egy egy delnőt látni az utcán. A férfiak pedig még azon udvariasságot is követelték el, hogy a bécsiek előtt folytonosan a magyarok szives látlásáról beszéltek.

— Az „Alföld“-ben olvassuk, hogy az ismert nevű Papin Ilariann „Tesaurn de monumente istorice“ című alatt történelmi folyóiratot fog e hóban megindítani Bukarestben. Mint mondja, tizenkét év óta gyűjti nagy szorgalommal német, szláv, magyar kűtfökből, a román történelemre vonatkozó legbecsebb adatokat. Az első füzet Hős Mihály (eddig csak vitéz volt mellékeve) történetét fogja tartalmazni Valteről 1599-ből.

— A belehellő gyógymód mindinkább kezd terjedni. Egy párisi kóroda orvosa a delirium tremens gyógyítására a lang- (alkohol) pára belehellését nagy eredménnyel használja.

— A „Morgen Post“-nak írják Esztergamból: „Noha Esztergamban a főkegyelmségi mindenek előtt az volt a célja, hogy az ősz herceg-prímást meglátogassa: mégis bizonyosnak mondható, hogy ottmúlása alatt bizalmas beszélgetések történtek a politika napi kérdései és a magyar differenciák küszöbön álló megoldása fölött. Egész bizonyossággal közölhetjük, hogy ő exreja többeket ismételve biztosított, hogy a magyar országgyűlés összehívása igen rövid idő alatt megtörténik, s egy szersmind érejtőzést fejez ki, hogy Esztergamb érseki városa minden erejét ráfordítja, hogy a kibékülés óhajtott munkája megtörténjék. A pillanat most kedvezőbb és közlebb eső, mint valaha. Legyőzendő akadályok ugyan vannak még fenn és lenn egyiránt, de ő (gróf Forgách) nem kételkedik, hogy kedvező kiegyenlítés fog létre jöni, mihielyt a nemzet bizalommal közeledik a királyhoz, kinek szíve melegen dobog magyar népeért. A főkegyelmségi ezen szavai kétségkívül igen kedvező benyomást okoztak Esztergamban.“

— Az irói segélyegylet — írja a „M. O.“ jól értesült újdonságírója — időkint évkönyvet fog kiadni, melynek tartalmát a szépirodalmi rész mellett nagybőrra közérdekű tudományos értekezések fogják képezni. E vállalat terve már munkában van.

— A Frankfurtnban f. hó 6-án dult nagy vihar pusztításairól sokat innak a lapok. Éppen lövészetű ünnepe volt a 3000 ember gyűlt össze. A vihar lakoma közben tört ki, a csarnok azon részét rontá meg, hol a zenekar állt. Midőn az roskadni kezdett, a jelenlévők a felhőszakadástól menekítve, a konyha- és gazdasági helyiségekbe szaladtak. Azonban ennek tetőzete is leszakadt. Volt zaj és páni félelem. Kik — kalap és felső ruha nélkül, összekuszált öltözékben — a szabadba futottak, iszonyonnyal láthaták, hogy a romok mint temetik el bennekedt társaikat. Oly képp volt ez, mely az utolsó ítélet borzasztóságával birt. — Midőn a felhők eloszlottak, s a nap kintt, a városból segély érkezett, katonaság takarítá el az omladékokat, s a számtalan sebesültet kórházakba szállított. A halottak számát még nem tudjuk. A csarnok építői ellen vizsgálat van rendelve.

— Pusztá Gerencséről írják a „Hűlgyfutár“-nak: F. é. jun. 30-án, midőn a szomszéd helységben B.-szent László éppen bucsú volt, jelent meg 7 fűlgyverzett rabló, melyek közt egy görbe kezű egyéniség is volt. Ezek a gerencséri erdőben a b.-szent lászlói határmentén tanyáztak egészen szerdán reggelig. — B. Tamási özvegy Blunné, ki ezen rablók ittlétét tudá, azon éjjel néhány emberrel őriztető házat egészen szerda reggel 3 óráig. Hat órákor a strázsák eltávoztak, s félhétre Patkó 7-ed magával az éjjeli örök helyére jött s özvegy Blunnét jól megdöngtetvén, attól 250 frtot rabolt el, s leányát néhány pofonnal illették. A rablók egyike a bolt előtt állt az utcán, hol fényes duplaesvű puskájával játszván, — közben-közben tánczolt. Ekkor jött ki a nép a templomból s nézte a rablókat. A b.-szent lászlói pandurparancsnok erről az esetről értesítvén azonnal tűzbe vevé őket, de nyom nélkül tűntek el.

Felszólítás. A „Kolozsvári Album“ a napokban megjelenvén, tisztelettel kérjük fel t. cz. ivartartóinkat, hogy előfizetési ivaikat Stein János közepetuzai könyvkereskedésbe mihamarabb küldjék be, honnan a megrendelt példányok haladékl nélkül szét fognak küldetni.

A szerkesztők.

Nyiltposta. M. I.-czhoz. Ha valaki lapunk értesítői ellenében, valamely czáfolatot intéz, és mi annak helyet adunk, ezen czáfolat okadatolt ellen czáfolatára rendszeren tért nyitunk értesítőinknek, de a további felelésekkkel lapunk terét el nem foglalhatjuk, ha csak az ellen czáfolatra komoly okadatolt, és alapos felelet nem küldjük. Védencez beklüdt felelete pusztá felelés és indokolatlan gyanúsítás; tehát az a lapban helyet nem foglalhat. A nyilttért pedig jö-

vőre senki részére sem áll hatalmunkban megnyitni, ha annak díját — minden sor után 15 kr. — hozzánk előre be nem küldi. Ez esetben is csak a sajtó és a büntetőtörvények hatáskörén belül mehet a felelés.

POLITIKAI HÍREK.

ANGOLORSZÁG. London, jul. 10. A felsőház jul. 7-i ülésében Normanby marquis a ház figyelmét a nápolyi politikai foglyokkal való bánásmódra vonja s indítványozza az e tárgyra vonatkozó papirok előterjesztését a kormány által. Az olaszországi események — ugymond — igazolni látszanak azon nézetet, hogy a mostani zavarok eredménye soha sem lesz egy független és egységes Olaszország. A nápolyi politikai foglyok kintpadon vallattatnak, mindennemű szenvedéseket tűrni kénytelenek; s a foglyok száma a 16,000-et haladja stb. Russel lord: Sajnálok, hogy igen hiányos felvilágosítást adhatok a nemes marquisnak, mivel valójában semmi tudomásom azon eseményekről, melyekről említést tesz. Ha a nemes marquis Gladstone leveleit még egyszer átolassa, oly adatokat talál azokban, melyekből kitűnik, hogy a nápolyi kormány oly utálatraméltó kormány vala, a milyen csak a föld kerekén valaha találtatott. Részméről ismételni vagyok kénytelen, a mit már korábban mondtam, hogy én szívből örülök bukásán, s igen fájlalnom, ha az egész földön, s névszerint Európában oly erőszakos és erkölستelen kormány találtatnék, mely alattalvóit a hazugsághoz és megvesztegetéshez annyira hozzászoktatta, s egy szersmind ellenük az igaztalanság oly hajmeresztő tetteit követte el. Nekem nincs legkevésbé kétségem sem, hogy Olaszország, mint nevezet, nagy előhaladásokat teend. Éppen most hallok, hogy két európai nagyhatalom, Orosz- és Poroszország hajlandó ez új királyságot elismerni. Ez új királyság, melyről nemes barátom említett tön, Bonham ur közölte velem, hogy ő Douglast, kihez bizalma van, elküldötte bizonyos pauszok végett, melyeket Bishop a vele történt fogházbéli bánásmód miatt emelt. Douglas azt tapasztalta, hogy Bishoppal nagy figyelem- és szelidséggel, hogy ne mondjam kedvezéssel bántak; magának van egy szobája, és pedig kényelmes. Arról semmi tudomásom, hogy a foglyokat kintpadon vallatnak, azonban lehet, hogy a nápolyi porkolábok oly eszközöz folyomadtak, melyhez korábban valának szokva. A megelőző kormány embereit nem lehetett egyszerre szelidebb bánásmódhoz szoktatni. Azt hiszem, hogy ha valaha forradalom a kormányzottak magatartása által igazolva volt: ugy az olasz forradalom az. Csodálatos; az olasz állapotok általában mint javulnak. Délen az előhaladás nem oly nagy, mint az ország többi részeiben, de egy nap alatt nem is lehet ilyen eredményt várnunk; majd nemsokára jobb állapot következnek. Az okmányok előterjesztése ellen semmi szavam.

Palmerston lord azon nyilatkozatában, melyet a jul. 8-i ülésben Olaszországnak Oroszország általi elismerésére vonatkozólag tett, azt is mondotta, hogy az angol kormány- nak okai vannak hinni, hogy a porosz kormány követni fogja az orosz példáját.

A királyné új vejének a hesseni hercegnek „királyi fenség“ címet adományozott.

Az „Express“ című lap kivonatokat közöl a Róma meg szállása felett váltott diplomatai levelezésekből. A vegyes helyőrség iránti javaslatot Russel mint helytelenet egy szertien visszautasította. Ő azt kívánta, hogy az egyházi állam meglevő maradványát a Tiberis balpartján piemontiak, a Vatican, Civitavechiát és a szent Péter örökséget pedig francziák szállják meg. Ez meg Párisban nem tetszett. Cowley lord mart. 28-ról ezt írta Russel lordnak: „Thouvenel ur különféle okokat hozott fel annak bebizonyítására, hogy a pápának még mindig vannak bizonyos jogai, mint világi uralkodónak; és hogy kimutassa, hogy az olasz kormány- nak Róma, mint Olaszország fővárosa iránt támasztott igényei az általános népjogi fogalmak szerint meg nem állhatnak. Én ezen okok taglalásába nem elegyedtem, mivel igen könnyen megfogható, hogy azoknak a császári kormány- nyal szembe semmi nyomatéka nincs, miután Umbriát, a Markákat, Toskánát, Nápolyt és Siciliát Sardinia magához csatolta.“ A levelezés apr. 2-án végződik.

Herzen és Ogareff Londonban élő orosz menekültek párisi lapokban hirdették, hogy londoni orosz nyomdájukat az Oroszországban betiltott folyóiratok- és hírlapoknak rendelkezésére bocsátják, szükség esetében a nyomtatás költségeit is hordozzák.

London, jul. 11. A tárlati jutalmak kiosztása nagy ünnepelességgel, több fejedelmi személy, Anglia s részint a külföld legfőbb méltóságai jelenlétében megtörtént. Ropant benyomás; a jelen voltak számát 80,000 re teszik. Ausztriára (1806 kiállító) 874 kinttítés esett: 502 érem és 372 dícséretes megemléítés.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, jul. 10. Olaszországnak a sz.-pétervári kormány általi elismerését a „Moniteur“ követező szavakkal jelenti: Az elismerés már bevégzett tény. A császári kormány vállalta magára a turini kabinet értesítését arról, hogy Sándor császár kész, Olaszország királynak követjét elfogadni s ekképp a két udvar közti diplomatai viszonyt helyreállítani.

A „Vaterland“ párisi levelezője e hivatalos közlése következő észrevételt tesz: A mit három hét előtt előre megmondottunk, Olaszországnak az orosz császár általi elismerése ime bevégzett tény. Hogy ezt Napoleon Lajos eszközölte ki, a „Moniteur“ közleményéből is világos. Pétervárott keserlten panaszkodnak Ausztria háltatlanságára a krimiai háboru idejében; mostantól fogva azonban Oroszország nincs mit szemére vessen Ausztriának. Ha meggon- doljuk, hogy ugyanazon Victor Emanuel, legkisebb indok nélkül részt vett a nyugati hatalmak Oroszország elleni hadjáratában, míg a nápolyi király Ferdinánd semminemű fenyegetések által sem engedte magát semleges magatartásból kimozdítani — oly hűség Oroszország iránt, mi utó- dának koronájába került — ha figyelemre vesszük, hogy

nincs kormány, melyet a forradalom gonoszabbul fenyegetne, mint az orosz: bátran állíthatjuk, hogy a csár, midőn az orosz forradalommal s a francia-szard politikával barátság-póbat írt, még akkor sem lehetne rosszabbul tanácsolva, ha környezete francia szoldán állana.

Az elismerés sokat emlegetett feltételéről, mely szerint Oroszország a szomszédok s különösen Ausztria és Németország iránti békés magatartást köthet volna ki, a „Patrie”-imig elmélkedik: E kikötés nem okozhat megütközést az orosz kormánynál. Oroszország e kötelezettséget Európa előtt már elvállalta, s Oroszország nem követelhet többet egész Európánál. Nem követelheti különösen Oroszországot, hogy neki a jövő titkait leplezzék, és Oroszország kezességét vállaljon valamiért, miért Ausztria sem kezeskedhetik. Velence helyzete olyan, hogy arra semmiféle diplomácia sem alapíthat tartós politikát. Mily böcs eljárás volna az európai kabinetektől, ha ezt őszintén bevallanák, és nem alkalmaznának hasztalan elővigyázati rendszabályokat oly esemény ellenében, melynek előbb utóbb még is be kell következni. Bár mint legyen is, az orosz fűttelek elfogadhatók Oroszországra nézve, és a turini kabinet utja most oly határozottan ki van jelölve, hogy a velencei kérdés megoldását gond nélkül a jövőre bízhatja. A nevezett lap turini levelezője következőleg nyilatkozik a kérdés felett: „Oroszország elismerte az orosz királyságot, egy a mint jelenleg van, és nem úgy, a mint óhajta, hogy egykor legyen; Oroszországot mit sem törődik a kormány és a parlamentnek Róma és Velence ügyében tett nyilatkozataival. Ebben semmi feltűnő sincsen, miután az új királyságot elismert minden hatalom, talán egyedül Anglia kivételével, többé vagy kevésbé határozottan kijelentette e megszorítást.”

Párisban, oroszországi tudósítások folytán, Oroszország helyzetét felette aggasztónak tartják. Tottleiben tábornok Sebastopol híres védelmezője s még két tekintélyes egyén elfogaltott.

Napoleon herceg jul. 8-án hazajött Londonból. Azon körülményről fogva, mely szerint a tárlati jutalmak kiosztása 11-én ment végbe, s a herceg előke a francia bíró bizottmányának, a két nappal előbb történt elutasítás különféle magyarázatokra adott alkalmat. A hazajövetel oka azonban igen egyszerű: a hercegnő megbetegülését minden órán várják.

A mexikói trónra egy új jelöltet emlegetnek: Alba herceget Eugenia császárné sógorát. Mondják, hogy legközelebb egy röpirat fog megjelenni, melyben az Alba család mexikói eredete lesz kimutatva s eke a Montezuma királyi székhöz való előjoga bebizonyítva. A mexikói francia had-erőt állítólag 50,000-re emelik.

A Párisban élő lengyelek emlékiratot szándékoznak a párisi orosz követséghez beadni, melyben a Konstantin nagy-herceg ellen megküldött gyalázatos merény letti beszámolókat nyilvánítták. A mint ez örült gonoszított híre Párisba érkezett, a lengyel menekültek főbbjei azonnal az orosz követségi palotába mentek s látogató jegyeiket hagyják ott.

OLASZORSZÁG. Turin, jul. 11. A követek házában a külügyminiszter ezt mondá: Mintán Sz.-Péterváron nincs képviselőnk, a közvetlen alkudozás Oroszországgal lehetlen volt. A francziák császára ajánlotta fel jó szolgálatát s a csár hajlandónak nyilatkozott rendkívüli követünk elfogadá-

sára; minckévetében a szabályszerű diplomáciai érintkezés ismét helyreállott. Poroszországgal nem voltak megszakitva viszonyaink és így közvetlenül egyezkedhettünk. Berlini képviselőnknek egy távirati sürgőnye mai napon jelent, hogy a Poroszország általi elismertetésre vonatkozó okmányok meg fognak nekünk küldetni. A miniszter hivatalosan jelentette Pia hercegnő férjhezmenetelét Portugallia királyához. A hercegnő fél millió lirát kap kiházásitául; annyit, mint testvére Chlotilde.

Ratazzi felszólította Ricasolit, hogy a sz.-pétervári rendkívüli követéséget vállalja el. Még eddig nem bizonyos, elfogadja-e az egykori miniszterelnök ez ajánlatot. Az „Independencia” szerint Lamarmora volna az érintett küldetésre kizemelve, miután Popoli kereskedelmi miniszter sokkal inkább el van a szőnyegre levő reformokkal foglalta, mint sem nélkülözhető volna.

Garibaldi még folyvást Szicíliában van, és nyilatkozik lemondott azon tervről, hogy Nápolyba menjen. Regi bajtársai közül többen, szintén Szicíliába utaztak. A tábornok legutóbbi beszéde csaknem azt gyaníttatja, hogy valóban harcias tervekkel foglalkozik. Bár e beszédnek jelszava is: „Olaszország és Victor Emanuel!” mégis igen élesen nyilatkozik a római és velencei kérdés megoldásának elhalasztása fölött. Ha Garibaldi személyesen tehet is a mit akar, Ratazzi a „Monarchia” hasábjain határozottan kijelentette, hogy fegyveres expedíciók épp oly kevésbé fog elttünni a külföld, mint Róma vagy Ausztria ellen. A Szicíliában állomásozó csapatokat néhány zászlóaljjal szaporították.

Más hírek szerint ellenben a tábornok most sem állana éppon oly rozslábon a kormányon. A „Vaterland”-nak írják Turinból, hogy Quentino pénzügyminiszter Garibaldinak elindulásakor három hitellevelet kézbesített: egyet egy palermói bankháza 120,000 frankról, a másikat Messinára 100,000, a harmadikat Nápolyra 300,000, összesen 520,000 frankról. Mintegy 10 nap óta folyvást mennek az ifjak Genuából Nápolyba és Szicíliába. Sok katonatiszt, jelesen olyanok, kik a felföldet szabad csapatban szolgálták, elbocsátásukat kérték a királyi hadseregből s szintén Szicíliába utaznak.

Rómából írják a „Lombardo”-nak: A hír, hogy Lavallette nem sokára el fog utazni, folyvást valószínűbbnek látszik. A pápa felkérte, hogy ne beszéljen többet vele politikáról.

NÉMETORSZÁG. Berlin, jul. 11. A kormány fel fogja oszlatni a követekbázát, ha a hadügyi költségvetés iránt nem sikerül a kiegyezés. Mindamellett semmit sem hagyand ki-sérletlenül, hogy e sikert előidézzék, s már is igen fontos új engedményekről beszélnek, melyekre a kormány a hadügyi kiadások főbb tételeinek elfogadásaért ráállana.

OROSZORSZÁG. Varsó, július 8. A merénylet óta Varsó egészen más kinézetűt nyert. A tettes egyszerű valomásokat tett, és tegnap óta az ostromállapot még sokkal fenyegetőbb alakot öltött. A városban csak úgy hemzseg a sok kozák és gyalogság és kettőztetett őrkárk czirkál az utcákon. A hangulat ily körülmények között igen nyomott és sötét. Ma van a nagyhercegnő névnapja. Délig minden bolt be volt zárva. Este a polgárság is kivilágította itt-ott ablakait. Tegnap — mint mondják — több mint 60 tisztet elfogtak, minthogy a már gyakran említett gyász-isteniszteletben résztvettek.

A nagyherceg, sebe miatt a szobát ürzi; sőt neje és gyermekei sem mennek többé a városba. A hercegilak kertje minden oldalról, sőt belsejében is meg van rakva örökkel. A ki fogalmat akar szerezni magának az itteni buskomor életéről, képzeljen egy 230,000 lakosú várost, melyben nincs egyetlen egy hely, a hol 100 személy egybegyűljön.

Ujabbak. Bécs, jul. 14. A birodalmi felsőház mai ülésében Rechberg gr. felett Ausztriának a német vám egyetbe lépése iránt tett interpellatoria. A sajtótörvényre nézve vegyes bizottság kinevezése határozottatott. Az udv. kancelláriák költségvetései elfogadtattak. Auersperg indítványa, hogy a Magyarországhoz viszony mielőbbi rendezése iránt az alsóházhoz hasonló óhaját nyilváníttassék, elvetetett. Schmerling államminiszter hasonló értelemben nyilatkozott, mint az alsóházban. A császárnak a trónbeszédében kifejezett akaratnyilvánítása irányában kiemeli, hogy minden loyális alattvalóra, minden hű hazafira nézve csak egy út van: elfogadni az alkotmányt úgy, a mint a császár adta, s mindennemű módosításait csak azon az uton eszközölni, mely magában az alkotmányban ki van jelölve.

— Milano, jul. 13. A „Perseveranza” jelenti Palermóból jul. 11-ről: Garibaldi visszatért Corleoneból; szombaton és vasárnap itt marad s azután folytatja körutját a szigeten.

— Ragusa, jul. 13. Omer basának a bécsi török követséghez intézett táviratgyöngye a törökök folytonos győzelmeiről értesít. Julius 6-án a törökök 15,000 montenegrói megtámadását visszaverték; 8-án a plavai magaslaton tönkre tették őket, egy ágyúüteget, löszeres szerkezt, zászlót s több apróságot elfoglaltak; 12-én ismét vereséget szenvedtek a montenegróiak, mely alkalommal a két török hadtest, melyeknek egyike Hercegovinából, a másik Albániából hatolt Montenegro szívéig, egyesült.

— Dresden, jul. 12. A mai „Dresd. Journ.”-nak írják Bécsből: Oroszország, Porosz- és Oroszország általi elismertetésének feltételei ezek: A turini kormány lemond a római és velencei területek meghódítására intézendő további vállalatokról. Francia- és Angolország felelősök a turini kormány status quo-jáért a forradalmi párt ellenében, ha ez felforgatásokat kísértene meg.

— Turin, jul. 12. A kamara szerencsét kíván a királynak Pia Maria hercegnő férjhezmenetelért.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Julius 16-kán: Nemzeti kölcsön 81.90. 5% Metalliques 70.90. Bank-részvény 805.—. Hitel-részvény 214.60. Váltó Londonra 127.—. Ezüst 124.75. Arany 6.5.

Julius 14-dikén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 72.25. Erdélyi 70.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(643)

Sz. 2054. 1862. Hirdetmény.

Nemes Kolozsmegye id. törvényszéke részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az alkotmányos törvényes Derékszék által 1862. január 7-én 65 szám alatt hozott végzés következtében Korbuly Bogdánnak báró Bánffy Zsigmond ellen 2000 o. é. forint váltókövetelése és járuléka felhajtása végett alperes báró Bánffy Zsigmond bánfibunyadi és ahhoz tartozó Sárvasár, Malomszeg, Nagy-Sebes, Jegeristye és Nyires helységekben fekvő összesen 247,41 5 ft 46 2/4 o. é. kirra becsült részjóságai idei június 24-én, mint első árverezési határnapon el nem adathatván, azon jóságok folyó évi augusztus 25-ére Kolozsvárra, ezen megyei törvényszék kiadóhivatala szobájában d. e. 9 órakor kitűzött második árverezési határnapon, a többet ígérőnek a becsáron alól is el fognak adatni.

Miről is a venni szándékozók az alkotmányos törvényes Derékszéknek idei január 7-én 65 szám alatt közzétett hirdetményére való hivatkozással értesítettek és egyszersmind felszólítottak a jelzálogos bitelezők, kik az elárverezendő ingatlanokra zálogjoggal bírnak, hogy követelésüket az ingatlanok eladása előtt annál bizonyosabban ide jelentsek be, mivel különben csak is önmagoknak tulajdoníthatják, ha a vételár felosztás közbenjöttökön kívül fog megejtetni, s abból, a mennyiben az a követelések fedezésére netalán elegendő nem volna, nem részesíttetnének.

Nemes Kolozsmegye Törvényszékének Kolozsvárra, 1862. d. e. július hó 8-dik napján tartott üléséből.

(644)

Sz. 2055. 1862. Hirdetmény.

Nemes Kolozsmegye id. törvényszéke részéről, az idei április 14-iki 237 számú hirdetményre vonatkozóan, közhírré tétetik, miszerint alperes báró Bánffy Zsigmondnak Korbuly Bogdán 19,687 ft 50 kr. követelése végett eladati szándékolt bánfibunyadi és ahhoz tartozó Sárvasár, Malomszeg, Nagy-Sebes, Jegeristye és Nyires helységekben fekvő összesen 247,415 ft 46 2/4 kr. o. é. becsült részjóságai idei június 24-én mint első árverelési határnapon el nem adathatván, azon jóságok idei augusztus 25-én d. e. 9 órakor Kolozsvárra, ezen megyei törvényszék kiadó hivatala szobájában tartandó árveréskor, mint második árverelési határnapon a többet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Miről vásárolni szándékozók ezen törvényszéknek idei április 14-dik napján 237. sz. alatt közzétett hirdetményre való utalás mellett értesítettek s egyszersmind felszólítottak a jelzálogos bitelezők, kik az elárverezendő ingatlanokra zálogjoggal bírnak, hogy követelésüket az ingatlanok eladása előtt annál bizonyosabban ide jelentsek be, mivel különben csak is önmagoknak tulajdoníthatják ha a vételár felosztása közbenjöttökön kívül fog megejtetni, s abból, a mennyiben az netalán a követelések fedezésére elegendő nem volna, nem részesíttetnének.

Nemes Kolozsmegye törvényszékének Kolozsvárra, 1862. július 8-án tartott üléséből.

Nyomatott az ev. ref. titánoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

HEM HIVATALOS.

Hirdetés.

(639)

Kolozsvártól másfélórás távolságra eső Fejérd nevű helységben, gróf Karaesi Sándorné ö nagysága jószágja, mely 500 hold szántó és ugyan annyi kaszálló földekből áll, szép nagy udvarházzal, kerttel és egyéb gazdasági épületekkel ellátva, mostan Sz. Mihály naptól kezdve, 6 évre haszonbérbe kiadandó. Értekezni lehet iránta Kolozsvárt belső farkasutczában a 81. sz. házánál Gyulai Sámuelnél.

(638)

A magyar írók- segély- egylete megörökítésére rendezett

SORSJÁTÉKRA szoló SORSJEGYEKET

kapadni alólírt fűszer- festék- és anyagkereskedésében (Óvár szeglet, Knaussnéféle ház).

A főnyeremény egy 12,000 ft. értékű ezüst asztali- és thea készlet. A többi nyeremények száma és mennyisége a húzás előtt, mely f. é. november hó 29-dikén fog megtörténni- egy hónappal lesz közölve.

Egy sorsjegy ára 50 kr. o. é.

A ki egyszerre 5 darab sorsjegyet vesz, annak egy ingyen sorsjeggyel ráadásképen szolgálók.

SCHÜTZ KÁROLY, kereskedő.

(642)

A kolozsvári helybithű egyház és tanoda ajtóni 512 hold szántó és 142 hold kaszállóból álló közös birtoka, hozzátartozó udvarházzal, gazdasági épületekkel, aránylagos koresoma joggal s 18 curialistával, a jövő 1863. évi mártius 23-án kezdve 6 évre haszonbérbe adandó. A bérlési szándékozók 10% bánatpénzzel ellátandó írásbani ajánlatokat megtehetik egyházi pénztárnok Filip Samunál (b. királyutczában 41 számú gr. Bethlen Domokos ház), hol mind a feltételek, mind a kötlevelel addig is láthatók.

(635)

Hirdetmény.

A magyarbírtokosság közös havasi legelői felső Tordamegyében folyó év augusztus 11-én árverezésen 1863-ra haszonbérbe fognak adatni M.-Régenben alólírt udvarában a dél-eltől órákon. — Tudatja Szekeres Sándor m. p. bírtokosság h. biztosa.

(3—3)